

CESE ROMANIA

STUDIU COMPARATIV

PRIVIND MODUL DE CONSTITUIRE, ORGANIZARE ȘI FUNCȚIONARE
AL CONSILIULUI ECONOMIC ȘI SOCIAL EUROPEAN – CESE
ȘI AL CONSILIILOR ECONOMICE ȘI SOCIALE
DIN ȘASE ȚĂRI EUROPENE -
BULGARIA, FRANȚA, GRECIA, ITALIA, OLANDA ȘI SPANIA

Studiu elaborat de:
Rodica BĂRBUȚĂ – expert, coordonator
Doina MEȘTERU - expert
Mariana HENȚEA – expert

CUPRINS

1. Capitolul I – Contextul elaborării studiului
2. Capitolul II – Analiza organizării și funcționării Consiliilor Economice și Sociale din cele șase țări europene - Cadrul legal de funcționare, definirea rolului și poziției instituției
3. Capitolul III - Structura membrilor și modalitățile de selecție/ numire ale acestora
4. Capitolul IV - Structura și modul de funcționare al instituției
5. Capitolul V - Structura organizatorică internă (tehnică) a Consiliilor din cele șase țări
6. Capitolul VI – Tematica abordată
7. Capitolul VII - Eficiența activității
8. Capitolul VIII - Transparența instituției, modul în care comunică
9. Capitolul IX - Alte activități

ANEXE

1. Fișa ESC Bulgaria
2. Fișa CESE Franța
3. Fișa CNEL Italia
4. Fișa CES Spania
5. Fișa OKE Grecia
6. Fișa SER Olanda
7. Fișa CESE - Europa

CAPITOLUL I

Contextul elaborării studiului

Dialogul cu partenerii sociali constituie unul dintre pilonii majori ai modelului social care stă la baza constituirii Uniunii Europene. Acest pilon, puternic subliniat în textul Tratatului de constituire al Comunității Europene îmbracă forme diferite de manifestare – dezbateri, consultări, negocieri și activități comune la care participă reprezentanții organizațiilor partenerilor sociali.

Dialogul social, bazat pe principiile solidarității, responsabilității și participării, constituie principala cale prin care partenerii sociali contribuie la stabilirea standardelor sociale la nivelul Comunității Europene și joacă un rol vital în guvernarea Uniunii Europene.

Considerăm că trebuie făcută o distincție între **dialogul social** tripartit – care se desfășoară între instituțiile de guvernare sau stat, pe de o parte, și reprezentanții celorlalți actori sociali din economie (angajatori, sindicate), pe de altă parte, și **dialogul civil** tripartit, care extinde dialogul social, aducându-l la un alt nivel și implicând toți actorii sociali interesați, întâi într-o dezbateră între acești actori asupra unor probleme comune și / sau propunerilor de acte normative, politici, programe, pentru ca ulterior, pe baza hotărârilor stabilite prin consens între membrii societății civile, să se desfășoare dialogul cu reprezentanții guvernelor.

Dialogul civil la nivelul UE se desfășoară, în principal, în cadrul Consiliului Economic și Social European, care este fondat pe baza tratatelor de constituire a Comunității Europene, semnate la Roma în anul 1957 și suplimentează (nu coordonează) diferitele forme de organizare ale dialogului social și dialogului civil care se desfășoară la nivelul țărilor membre ale Uniunii.

Dialogul social la nivelul UE se desfășoară între Consiliul Economic și Social European și instituțiile Uniunii Europene.

Consiliile Economice și Sociale constituite la nivelul unui mare număr al țărilor membre - unele din acestea anterior anului 1957 și fiind sursă de inspirație pentru modelul european al CESE, altele constituite mai recent și având la bază modelul european sau un alt model, considerat mai bun pentru contextul social și politic al țării respective – au un rol deosebit de important în promovarea dialogului social și crearea suportului social pentru menținerea păcii și echilibrului, pentru succesul pe termen scurt, mediu și lung al transformărilor economice și sociale profunde cu care se confruntă în prezent fiecare țară în parte, Uniunea Europeană în ansamblul ei și toate țările lumii.

Atenuarea impactului negativ al acestor transformări și dezvoltarea economică și socială a fiecărei țări membre și a Uniunii Europene, în ansamblul ei, se bazează în cea mai mare măsură pe crearea, la nivelul fiecărei țări, a unei cooperări eficiente între diferitele ramuri ale industriei și economiei și între actorii sociali implicați în toate aspectele dezvoltării economiei și societății.

Lărgirea Uniunii Europene constituie o altă provocare pentru dialogul social și civil. Continua restructurare prin care trec cele mai noi state membre ale Uniunii va necesita rezolvări care pot fi găsite doar pe baza parteneriatelor cu statele care au o mai mare experiență în facilitarea și eficientizarea dialogului social. Capacitatea tehnică a Consiliilor Sociale și Economice din noile state membre este deosebit de mult solicitată, pentru a face față avalanșei de modificări legislative și totodată necesarei implicări în formularea de politici publice, la nivel național, sectorial și comunitar.

Conform **Comunicatului Comisiei Europene - Partnership for change in an enlarged Europe - Enhancing the contribution of European social dialogue** [\[COM 557\]](#) - principala provocare, pentru toate Consiliile Economice și Sociale, la nivel național, este îmbunătățirea calității muncii, în sensul managementului eficient al modificărilor apărute în toate domeniile – economic, social și de mediu, pentru a asigura dezvoltarea durabilă și coeziunea socială.

Comisia Europeană cheamă toți partenerii să ia parte la un veritabil parteneriat pentru schimbare, orientându-și eforturile pentru a rezolva următoarele probleme:

- îmbunătățirea adaptabilității prin flexibilitatea și securitatea relațiilor între angajator și angajat;
- investiția în capitalul uman și în calitatea locurilor de muncă, prin creșterea investițiilor în sănătatea și securitatea muncii și oferirea accesului la formare adecvată;
- atragerea unui număr mai mare de persoane pe piața muncii pentru a contracara efectul îmbătrânirii populației.

Dacă partenerii sociali din Europa vor să aducă o contribuție efectivă la atingerea obiectivelor din Strategia Lisabona (și din Strategia Europa 2020, n.n.), o bună interacțiune între diferitele niveluri ale relațiilor industriale și sociale este esențială.

Comisia solicită și îndeamnă partenerii sociali din statele membre să lucreze împreună, pentru a întări capacitatea administrativă a organizațiilor, de exemplu apelând la posibilitățile de finanțare oferite de fondurile structurale.”

„De asemenea, Comisia Europeană consideră că partenerii sociali pot explora modalitățile prin care dialogul social se desfășoară la nivel european și felul în care lucrează diferitele Consilii Sociale și Economice, pentru a se completa reciproc.”

Acesta este contextul în care Consiliul Economic și Social din România, care se află în acest moment într-un proces de transformare, și-a propus realizarea unui studiu comparativ privind modul de constituire, organizare și funcționare al Consiliului Economic și Social European și al Consiliilor similare din alte șase țări europene, urmând ca pe baza datelor furnizate de acest studiu și, ulterior prin analizarea propriei activități, să fundamenteze propunerile pentru propria strategie de dezvoltare.

Țările alese pentru derularea acestui studiu au fost următoarele:

- **Olanda** – ca fiind atât una din primele țări care au constituit Comunitatea Europeană, dar și una din primele țări europene unde dialogul social s-a dezvoltat și a fost eficient încă de la începutul secolului XX, *modelul olandez de consultare* constituind fundamentul dezvoltării economiei olandeze după cel de al doilea război mondial și, totodată, unul dintre cele pe baza cărui s-a dezvoltat apoi modelul european al Consiliului Economic și Social;
- **Bulgaria** – ca fiind, ca și România, o fostă țară comunistă, care a aderat recent la Uniunea Europeană și se află într-un proces accelerat de transformare legislativă și economică;
- **Grecia** – leagănul democrației participative și țară cu care România a colaborat frecvent de-a lungul istoriei, una din cele 15 țări care au constituit până în anul 2004 Uniunea Europeană și care în prezent se confruntă cu dificultăți economice;

- **Italia** – o altă țară în care democrația participativă a apărut de timpuriu, una din cele 6 țări care au constituit nucleul Uniunii Europene, având astăzi și ea un echilibru economic fragil, o țară care se luptă de zeci de ani cu instabilitatea politică și cu corupția și în care azi locuiesc și muncesc zeci de mii de români;
- **Franța** – tot una din cele mai vechi membre ale UE, cu care România a avut strânse legături culturale și economice de-a lungul istoriei, considerată astăzi un model, din punctul de vedere al rezultatelor și prestigiului câștigat de Consiliul Economic și Social național;
- **Spania** - o altă țară din cercul celor 15, în care azi locuiesc și muncesc zeci de mii de români, care s-a confruntat de-a lungul istoriei cu schimbări dramatice și se confruntă azi cu dificultăți economice, dar care are un Consiliu Economic și Social a cărui funcționare poate oferi modele de bună practică.

Studiul, efectuat de cei trei experți externi, s-a derulat pe baza unor criterii stabilite de comun acord cu conducerea CES România, acoperind ca perioadă, ultimii cinci ani.

Criteriile luate în considerare au fost următoarele:

- cadrul legal de funcționare
- misiunea asumată
- structura membrilor și modul de numire al acestora
- structura și modul de funcționare al instituției
- tematica abordată
- eficiența activității instituției, raportată la evoluția acesteia în timp
- transparența activității, modul în care comunică cu actorii sociali și publicul larg
- alte activități, care implică o dezvoltare a responsabilităților instituției sau o participare / consultare mai largă a altor actori sociali sau instituții

Pe baza acestor criterii a fost întocmită câte o Fișă de studiu pentru fiecare instituție analizată, care a fost completată cu datele accesibile publicului, postate pe portalurile instituțiilor vizate sau extrase din publicațiile distribuite de aceste instituții și prezente în biblioteca CES România.

Au fost cercetate actele constitutive, Regulamentele de funcționare, rapoarte anuale de activitate, (acolo unde au fost disponibile), declarații de misiune și viziune postate sau prezente în documentele publicate sau în publicațiile periodice ale instituției, fiind necesare traduceri din limbile engleză, franceză, italiană, spaniolă, greacă, efectuate de echipa de experți și 2 voluntari. Echipa de experți nu a avut la dispoziție traducători pentru limbile olandeză și bulgară – în cazul acestor țări au fost examinate doar documentele disponibile în limba engleză.

Pentru aflarea unor date care nu au putut fi extrase din informația accesibilă publicului larg sau accesibilă în una din limbile menționate mai sus, CES a solicitat informații suplimentare, prin adrese expediate prin e-mail. Până în momentul elaborării acestui Studiu comparativ, s-a primit un singur răspuns la aceste solicitări, din partea SER – Consiliul Economic și Social din

Olanda. În momentul în care se vor primi, eventual, și alte răspunsuri, datele vor fi inserate ulterior în Studiu.

Prezentul studiu are unele limitări, în special cele privind unul din criteriile – cel al eficienței instituțiilor analizate. Această limitare este determinată în primul rând de absența surselor de informare – în majoritatea cazurilor nu există în documentația cercetată (de ex. în rapoartele de activitate anuale – disponibile doar la o parte din instituții) o autoanaliză a eficienței activității proprii. Pentru o analiză aprofundată a eficienței activității instituțiilor este nevoie de mai multe resurse documentare, de personal de specialitate și timp, sunt necesare organizarea unor vizite la fața locului și derularea de interviuri cu conducerea, cu membrii instituției și cu reprezentanții altor actori sociali.

O astfel de cercetare, dacă este considerată necesară, poate fi efectuată ulterior, eventual beneficiind de suport financiar european, printr-un proiect de finanțare.

În analiza comparată Consiliul Social și Economic European, care are o altă dimensiune și capacitate, a fost utilizat doar ca punct de reper în analiza unor aspecte ale activității CES-urilor naționale. Totalitatea datelor obținute din cercetarea documentației și derularea interviurilor cu reprezentanții României la CESE sunt incluse în Fișa de studiu a instituției și vor putea fi utilizate, ulterior, de conducerea și membrii CES România ca sursă de inspirație și/ sau model pentru unele schimbări sau dezvoltări ale activității instituției din România.

CAPITOLUL II

Analiza organizării și funcționării Consiliilor Economice și Sociale din cele șase țări europene

Cadrul legal de funcționare, definirea rolului și poziției instituției

Instituția model, care a fost luată ca punct de referință în crearea ulterioară a majorității Consiliilor Economice și Sociale din țările europene este **Consiliul Economic și Social European**, fondat pe baza Tratatelor de constituire ale Comunității Europene - Tratatul privind Uniunea Europeană (articolul 13) și în Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (articolele 300-304). Modificările apărute ulterior, care au însemnat o creștere a importanței și responsabilităților instituției, au fost aduse tot printr-un act adoptat la nivelul Europei – Tratatul de la Lisabona. Luând în considerare aceste date, putem afirma că CESE este una din instituțiile fundamentale ale Comunității Europene, de unde reiese și importanța deosebită pe care o acordă instituțiile europene și statele membre ale UE dialogului social și dialogului civil.

În privința **rolului** Comitetului Economic și Social European, desemnat prin tratatele UE și în lumina reprezentativității și expertizei membrilor săi, Comitetul este definit ca parte a cadrului instituțional global al UE, un forum ideal care să reprezinte organizațiile societății civile din statele membre, care să exprime punctele lor de vedere și să le ofere informații.

CESE este o punte vitală între instituțiile Uniunii Europene și organizațiile societății civile.

În ceea ce privește **cadrul legal de funcționare** al Consiliilor Economice și Sociale din cele șase țări studiate, există unele asemănări, dar și deosebiri:

a. Data de înființare

- în două dintre țările studiate – Olanda și Franța – au fost înființate Consiliile Economice și Sociale anterior semnării Tratatelor de constituire a Comunității Europene, ambele țări având o semnificativă tradiție în derularea dialogului social și existând anterior instituții cu alte denumiri prin care a fost derulat dialogul social tripartit în mod organizat, structurat, încă din anii 1919 - Olanda și, respectiv 1925 - Franța. Putem spune că tradiția și modelele instituționale ale acestor țări, alături de cele două instituții din Belgia au constituit modelele pe care s-a construit primul concept al Consiliului Economic și Social European.
- în Italia, constituirea CES a fost introdusă în Constituția adoptată în 1957, anul intrării Italiei în nucleul UE, dar instituția a devenit operațională în anul 1986, după adoptarea Legii de constituire
- în Spania, înființarea CES a fost introdusă în Constituția adoptată în anul 1978, cu opt ani înaintea aderării țării la UE, dar Legea care a făcut instituția operațională a fost adoptată abia în anul 1993, după șapte ani de la aderarea din 1986
- în Bulgaria, Legea de constituire a CES a fost adoptată în anul 2001, înaintea aderării acestei țări la UE (din anul 2007), Consiliul devenind operațional în anul 2003

- în Grecia, Legea de constituire a CES a fost adoptată în anul 1994, după aderarea acestei țări la Uniunea Europeană (1981), ulterior instituția devenind Constituțională.

b. Tipul de act constitutiv

Actul constitutiv inițial, pentru toate cele 6 țări studiate, a fost fie Constituția, fie o Lege organică. În cazul Greciei și Bulgariei, unde CES-urile au fost constituite pe baza legii, ulterior au fost introduse în Constituția națională și articolele speciale care statuează existența CES-ului ca instituție de drept constituțional.

În cazul Franței, Italiei și Spaniei, CES-urile au avut ca act inițial Constituția națională, ulterior fiind elaborate legile care stipulează componența membrilor, atribuțiile și modul de funcționare al instituției.

Olanda este singura țară în care înființarea și funcționarea Consiliului este reglementată doar de o Lege organică.

În cazul tuturor celor 6 țări, actele constitutive inițiale au fost modificate de mai multe ori, în general în sensul dezvoltării domeniilor de competență și atribuțiilor Consiliului.

ȚARA	ANUL ÎNFIINȚĂRII	ACT CONSTIT.	ARTICOL CONSTITUȚIE	MODIFI CĂRI	PRIN LEGI	CONSTITUȚIE
BULGARIA	2001/ '03	Lege	Da	Da	Da	
FRANȚA	1956	Constituție	Da	Da	Da	Da
GRECIA	1994	Lege	Da-2001	Da	Da	
ITALIA	1986	Lege	Da-1957	Da	Da	
OLANDA	1950	Lege	Nu	Da	Da	
SPANIA	1993	Constituție	Da-1978	Da	Da	

c. Definirea rolului instituției, în conformitate cu actul constitutiv:

- **Bulgaria** – instituție publică, de drept constituțional, CES este un corp consultativ prin care se exprimă voința structurilor societății civile pentru dezvoltare economică și socială, o formă instituțională permanentă a dialogului social și civic și un cadru de consultare asupra politicilor economice și sociale, între președintele Republicii, Parlament, Consiliul de Miniștri și structurile organizate ale societății civile;
- **Franța** - instituție publică, de drept constituțional, a treia adunare Constituțională a Republicii, Consiliul Economic, Social și de Mediu este singurul organism consultativ unde reprezentanții tuturor forțelor economice, sociale și de mediu se pot întâlni, pe picior de egalitate, să își exprime liber, la o tribună oficială, punctele lor de vedere asupra politicilor din domeniile economice, sociale și de mediu;
- **Grecia** - instituție publică, de drept constituțional, OKE este principalul organism consultativ pentru Guvernul și Parlamentul Greciei în elaborarea reglementărilor,

legislației și politicilor din domeniile economic și social;

- **Italia** - instituție publică, de drept constituțional, CNEL este principalul organism consultativ pentru Guvernul și Parlamentul Italiei în elaborarea reglementărilor, legislației și politicilor din domeniile economic, social și comunitar;
- **Olanda** - instituție publică, SER este principalul organism consultativ pentru guvernul Olandei, Coroană și Parlament în domeniul politicilor sociale și economice;
- **Spania** - instituție publică, de drept constituțional, CES este principalul organism consultativ pentru guvernul Spaniei, Coroană și Parlament în elaborarea reglementărilor, legislației și politicilor din domeniile economic, social și al ocupării forței de muncă.

Provocările curente cu care se confruntă fiecare țară în parte și Uniunea Europeană, în ansamblul ei, ca și complexitatea crescândă a problemelor de rezolvat sunt cele care au făcut ca implicarea organizațiilor societății civile să fie din ce în ce mai relevantă.

Prin experiența, exeprtiza și cunoștințele tehnice privind temele aflate în discuție cu care contribuie reprezentanții societății civile organizate, calitatea și credibilitatea deciziilor la nivelul politicilor poate fi îmbunătățită într-o foarte mare măsură.

Mai mult, participarea lor contribuie la o mai bună înțelegere și acceptare din partea publicului a deciziilor, astfel că implementarea lor este mai eficientă.

d. Atribuțiile Consiliilor, în conformitate cu actul constitutiv și reglementările ulterioare:

TRIBUȚII	BG	FR	GR	IT	NL	ES	CESE
Elaborare avize și opinii asupra propunerilor de legi și reglementări	X	X	X	X	X	X	X
Elaborare avize și opinii asupra politicilor publice naționale /sectoriale și comunitare	X	X	X	X	X	X	X
Elaborare avize și opinii asupra planurilor guvernamentale	X	X		X	X	X	X*
Elaborare avize și opinii asupra propunerii de buget anual al guvern.				X	X		X*
Elaborare studii și analize asupra unor problematici specifice sau generale	X	X	X	X	X	X	X
Elaborare Rapoarte anuale sau periodice la nivel național / sectorial	X		X	X	X	X	X*
Inițiativă legislativă				X			X
Promovarea dialogului social și cooperării cu autorități sau instituții naționale, regionale și locale	X	X	X	X	X	X	X
Promovarea dialogului social și cooperării cu alți actori ai societății civile	X	X	X	X	X	X	X
Promovarea dialogului social și cooperării cu instituții europene și internaționale	X	X	X	X	X	X	X
Informarea publicului larg	X	X	X	X	X	X	X
Monitorizarea altor instituții, organisme de dialog social și civic					X		
Monitorizarea efectelor economice și sociale ale aplicării legislației			X	X	X	X	X
Monitorizarea aplicării și respectării legislației în domenii specifice		X	X	X	X		X
Monitorizarea utilizării finanțărilor europene			X	X			X
Elaborare și administrare de baze de date de interes național				X	X		X*
Desemnează reprezentanți în instituții sau organizații de importanță națională, regională sau sectorială				X	X		
Încurajarea cercetării						X	

X* la nivelul Uniunii Europene/ de interes european.

Toate instituțiile cercetate au dreptul de a iniția studii și analize, activități de monitorizare etc. din proprie inițiativă și de a decide asupra organizării propriilor structuri de lucru necesare desfășurării tuturor activităților.

Din tabelul de mai sus reiese limpede că atribuțiile Consiliilor Economice și Sociale au devenit mai complexe și că importanța acestor instituții a devenit mai mare în ultimii ani.

e. Modul de finanțare al Consiliilor Economice și Sociale

Consiliul Economic și Social European este finanțat direct din bugetul Uniunii Europene.

Instituțiile similare din 4 cele 6 țări studiate sunt, în general, finanțate integral din bugetele statelor, fie direct, fie prin intermediul unui minister – fie Ministerul de Finanțe, fie Ministerul Muncii sau Afacerilor Sociale.

Există și **două modele diferite**:

- **Consiliul Economic și Social al Greciei (OKE)** este finanțat în proporție de 60% de către industrie, prin Camerele de Comerț și Industrie, primind o parte din taxele plătite de companii; doar 40% din fondurile acestui Comitet provin de la bugetul de stat;
- **Consiliul Economic și Social al Olandei (SER)** este finanțat integral din fonduri private, de către industrie, prin intermediul Camerelor de Comerț și Industrie, primind o parte din taxele plătite de companii. SER este de asemenea și furnizor de finanțare, acordând subvenții din propriul buget pentru organizațiile cu care colaborează:
  - Fundația Muncii (Stichting van de Arbeid) - 75% din bugetul anual
  - Organismele consultative ale provinciilor – 50% din bugetele anuale
  - Fundația pentru Raportările Anuale – 2/3 din bugetul anual

Toate instituțiile studiate își stabilesc bugetul anual, pe baza planurilor de activitate, elaborate de Biroul Executiv și aprobate de AG. Cererea de aprobare a bugetului este apoi transmisă instituției finanțatoare (cu excepția Olandei).

O parte din instituțiile studiate își suplimentează bugetul, prin programe de finanțare europeană sau prin autofinanțare – cele care au creat și administrează baze de date, biblioteci specializate – fizice și online - importante și ca număr de titluri, prin închirierea spațiilor pentru organizarea de evenimente, prin organizare și furnizare de cursuri, servicii de consultanță și mediere, servicii de editare și vânzare de carte, studii, publicații periodice.

Ne referim aici în mod special la Italia, Franța, Spania și chiar Grecia, unde am găsit referiri asupra acestor activități.

Nu avem astfel de date pentru Olanda și Bulgaria.

1. Misiunea declarată și asumată

Misiunea CESE - Consiliul Economic și Social European este **întărirea legitimității democratice și eficienței funcționării Uniunii Europene**, oferind posibilitatea organizațiilor societății civile din statele membre să își exprime punctele de vedere, îndeplinind **trei roluri cheie**:

- prin avizele furnizate Parlamentului European, Consiliului Europei și Comisiei Europene, bazate pe o cunoaștere și experiență vastă și căutând elementele de consens care servesc interesului general, contribuie la asigurarea faptului că politicile europene reflectă mai bine realitățile economice, sociale și civice din toate statele membre;
- acționând ca un forum instituțional organizat al societății civile pentru reprezentare, informare, expresie și dialog, promovează dezvoltarea unei Uniuni Europene participative, care este mai apropiată de cetățenii ei;
- dezvoltând rolul organizațiilor societății civile, promovează valorile fundamentale ale UE și ideea participării democratice la nivelul UE și la nivel global.

În ceea ce privește misiunea asumată și declarată a Consiliilor din cele șase țări studiate, există în general multe puncte comune, dar și diferențe care merită menționate:

- **Bulgaria** – Consiliul, supranumit și „Parlamentul civil al Bulgariei” este o instituție modernă, creată pentru dialogul civil, o „punte” între cetățeni și Guvern, misiunea lui fiind aceea de a facilita dialogul între societatea civilă și instituțiile statului, promovând accesul și implicarea organizațiilor societății civile la procesul de decizie la nivel strategic în domeniile economic și social. Principalul obiectiv este să permită diferitelor organizații ale societății civile să-și exprime punctele de vedere și să favorizeze crearea unui consens în probleme de interes comun;
- **Franța** – adunare consultativă de interes general, reprezentând vocea celor care activează în principalele domenii economice și sociale ale țării, Consiliul favorizează colaborarea lor și asigură participarea lor la politicile economice, sociale și de mediu din Franța; examinează evoluția economiei, societății și mediului și sugerează adaptările necesare – în legislație, politici și programe; promovează o politică de dialog și cooperare cu ansamblurile consultative teritoriale și cu instituțiile omoloage la nivel european și internațional;
- **Grecia** – principala misiune a OKE este să promoveze dialogul social și prin aceasta să faciliteze formularea unor poziții acceptate de toți partenerii la dialog (atunci când este posibil), asupra unor probleme de interes pentru întreaga societate elenă sau pentru anumite grupuri sociale; obiectivul Consiliului nu este de a ține în frâu sau media puncte de vedere diferite, ideologic sau politic, ci de a pune în evidență anumite problematice, a formula argumente și propuneri, creind consens asupra unor probleme existente sau care pot să apară la nivel social; prin aceste propuneri și opinii, Consiliul urmărește de asemenea creșterea beneficiilor la nivelul societății și minimizarea posibilelor efecte negative create de deciziile luate de puterile executive sau legislația adoptată.;
- **Italia** - Consiliul promovează dialogul social, facilitând adoptarea unor puncte de vedere comune și a unor decizii reciproc acceptabile cu privire la aspectele care privesc societatea italiană în ansamblu ei, comunități sau regiuni ale acesteia, sau domenii specifice ale economiei și societății; principala misiune a CNEL este aceea de a promova implicarea societății civile organizate în procesul elaborării de politici publice, acte legislative și reglementări și de a facilita participarea directă a reprezentanților societății civile la acest proces; misiunea sa este aceea de a asambla diferite argumente și propuneri asupra unor probleme sociale comune, urmărind maximizarea beneficiilor economice și sociale și minimizarea efectelor adverse;

- **Olanda** – SER, ca organism consultativ format din reprezentanți ai angajatorilor, ai sindicatelor și din experți independenți, are ca principală misiune **crearea unui consens social** asupra problemelor economice și sociale care se manifestă la nivel național și internațional; avizele Consiliului asupra liniilor generale ale politicilor economice și sociale, înaintate guvernului și parlamentului, au un dublu rol:
  - să asigure un larg suport social politicilor elaborate în colaborare cu guvernul
  - să asigure funcționarea sectorului de afaceri într-o manieră corectă, durabilă, bazată pe responsabilitate socială;Obiectivul principal al activității Consiliului este prosperitatea socială, în cel mai larg sens;
- **Spania** – Consiliul, ca platformă instituțională de dialog și dezbatere are ca principală misiune să promoveze implicarea societății civile organizate în procesul elaborării de politici publice, acte legislative și reglementări și să faciliteze participarea directă a reprezentanților societății civile la acest proces.

Considerăm că trebuie să menționăm aici importanța pe care o acordă Consiliul Economic și Social din Olanda consultării largi a tuturor actorilor sociali înainte de elaborarea unui aviz sau opinii, considerând că este obligatoriu ca aceste **avize și opinii** să fie **obiective**, pentru a furniza partenerilor de dialog - Guvernul și Parlamentul informații reale asupra suportului social de care vor beneficia după adoptarea unei legi sau punerea în aplicare a politicilor și planurilor propuse.

CAPITOLUL III

Analiza organizării și funcționării Consiliilor Economice și Sociale din cele șase țări europene

Structura membrilor și modalitățile de selecție/ numire ale acestora

Toate Consiliile Economice și Sociale au, conform modelului european, o **structură tripartită a membrilor**, fiind compuse din **trei grupuri principale de membrii, reprezentând societatea civilă**.

Nici unul din Consiliile studiate nu are în componență reprezentanți ai guvernului.

Bulgaria, care în structura inițială a avut și reprezentanți ai guvernului, a renunțat foarte repede la această componență tripartită mixtă, datorită lipsei de eficiență a activităților instituției. De mai mulți ani a adoptat modelul european, înțelegând în prezent, punând în valoare și promovând diferențele dintre dialogul civil și cel social.

Unul din punctele în care există deosebiri semnificative între Consiliile analizate este cel privind numărul și structura membrilor.

a. Numărul membrilor

ȚARA	BG	FR	GR	IT	NL	ES	EU CESE
NUMĂR MEMBRI	36	233	43	121	33	61	344

La acest capitol nu putem lua ca punct de referință CESE – Consiliul Economic și Social European nu numai datorită diferențelor între numărul de membri, ci și faptului că membri care intră în componența acestei instituții trebuie să reprezinte nu numai diversele categorii sociale și organizații ale societății civile din Europa, ci și țările de unde provin.

Fiecare țară este reprezentată în CESE, ca număr de membri, în funcție de mărime și de numărul de locuitori. Membrii sunt numiți de Comisia Europeană, pe baza propunerilor țărilor membre.

Membrii CESE sunt împărțiți în **trei mari grupuri**:

- angajatori
- angajați
- alți actori

Structurarea membrilor în CESE se face nu numai în conformitate cu cele trei grupuri mari – angajatori, angajați și alți actori – unde sunt grupați reprezentanți ai organizațiilor active din domeniul socio-economic, civic, profesional și cultural. Există și o structurare pe **categorii**, reprezentând diferite domenii socio-economice sau de interes. După investire, fiecare membru al CESE alege și o categorie socio-profesională pe care vrea să o reprezinte. Este evident că o astfel de structurare și pe categorii socio-profesionale sau domenii de interes specifice presupune existența unui număr semnificativ de membri.

O structurarea secundară oarecum asemănătoare a membrilor putem găsi la Consiliul Economic, Social și de Mediu din Franța, unde cei 233 de membri sunt grupați în trei mari categorii, diferite ca dimensiune, reprezentând domeniile economico-social, social-economic și natură-mediu, fiind apoi structurați în nouă **grupuri** – agricultură, artizani, asociații, întreprinderi, mediu și natură, *mutualite* (asociațiile de ajutor reciproc), organizații ale studenților și mișcări de tineret, salariați, cooperative.

b. Structurarea membrilor în cele 6 Consilii naționale

Comparând cele șase Consilii naționale, putem distinge trei modele de structurare a membrilor:

- A. - modelul tripartit al țărilor unde guvernarea se bazează pe regalitate – Olanda și Spania
- B. - modelul tripartit european – trei grupuri de actori, egal reprezentați – Bulgaria și Grecia
- C. - modelul tripartit cu grupuri inegale ca dimensiune, unde angajatorii și angajații fac parte din același grup (2) – Franța și Italia

În tabelele de mai jos vom ilustra modul de structurare al membrilor și componența fiecărui grup.

Modelul A – compoziția grupurilor este echilibrată numeric în cazul ambelor țări, structura grupului 3 este diferită, la Olanda nu regăsim grupul de organizații reprezentând *alți actori*, dar la ambele țări sunt prezenți experții independenți ca membri de drept ai Consiliului.

OLANDA	SPANIA
<p>Angajatori – 11: 7 membri din Confederația Industriei și Angajatorilor 3 membri din Asociația Întreprinderilor Mici și Mijlocii 1 membru din Organizația Olandeză pentru Agricultură și Horticultură</p> <p>Sindicate -11: 8 membri din Federația Olandeză a Sindicatelor 2 membri din Federația Națională a Sindicatelor Creștine din Olanda 1 membru al Federației Sindicatelor Managerilor și Profesioniștilor</p> <p>Experți independenți - 11 „membrii Coroanei” Personalități publice recunoscute pentru activitatea lor științifică, de cercetare, profesori universitari, acoperind diferite domenii și cu orientări politice diferite – într-o compoziție echilibrată, nominalizați de Coroană; plus Președintele Băncii Centrale a Olandei și Directorul Biroului pentru Politici publice.</p>	<p>Sindicate - 20: - membri ai celor mai reprezentative organizații sindicale de nivel național - <i>nu avem date despre componența exactă</i></p> <p>Angajatori – 20: - membri ai celor mai reprezentative organizații ale angajatorilor din Spania - <i>nu avem date despre componența exactă</i></p> <p>Alți actori + Experți - 20 - membri ai organizațiilor reprezentative din alte domenii – asociații ale fermierilor (3 membri), asociații ale pescarilor (3 membri), Consiliul Consumatorilor și Utilizatorilor (4 membri), asociații ale cooperativelor și întreprinzătorilor privați individuali din domeniul economiei sociale (4 membri), precum și din 6 experți independenți, de diferite profesii, aleși datorită expertizei și activității recunoscute în domenii specifice sferei socio-economice și anagajării forței de muncă.</p>

Modelul B – compoziția grupurilor este echilibrată numeric în cazul ambelor țări, dar structura grupului 3, reprezentând alți actori este oarecum diferită:

- la Consiliul din Bulgaria, alături de reprezentanții organizațiilor găsim și 2 experți independenți

- la Grecia, alături de reprezentanții organizațiilor găsim și reprezentanți ai unor instituții de importanță națională și reprezentanți ai asociațiilor instituțiilor de administrare regională și locală.

Considerăm că trebuie menționat că, deși nu sunt membri ai OKE din Grecia, experții interni ai organizațiilor sau experți independenți participă în mod obligatoriu, ca și în cazul CESE, la lucrările comisiilor sau grupurilor de lucru, fiecare grup nominalizând câte un expert specializat pentru fiecare temă studiată în cadrul comisiilor sau grupurilor de lucru.

De asemenea, considerăm că trebuie menționat faptul că, în Grecia, președinții organizațiilor care au reprezentanți în OKE nu sunt membrii ai Consiliului ci sunt membrii ai Consiliului Președinților, care are rol de coordonare strategică, alături de președinte și vicepreședinți.

Membrii Consiliului Președinților participă la toate întâlnirile plenului, dar nu votează.

BULGARIA	GRECIA
<p>Angajatori – 12: - membri ai celor mai reprezentative organizații ale angajatorilor de nivel național <i>- nu avem date despre componența exactă</i></p> <p>Sindicate -12: - membri ai celor mai reprezentative organizații ale angajaților și lucrătorilor, de nivel național <i>- nu avem date despre componența exactă</i></p> <p>Alți actori + Experți – 12: 1 reprezentant al org. producătorilor agricoli 1 reprezentant al organizațiilor din industrie 1 reprezentant al organizațiilor de meșteșugari 1 reprezentant al organizațiilor profesionale 1 reprezentant al organizațiilor de consumatori 1 reprezentant al organizațiilor de femei 1 reprezentant al organizațiilor ecologice 1 reprezentant al org. persoanelor cu handicap 1 reprezentant al organizațiilor de pensionari 1 reprezentant al organizațiilor de sprijin social 2 experți independenți – specialiști în domeniul economic și al politicilor sociale</p>	<p>Angajatori – 16: 5 membri Federația Elenă de Întreprinderi 2 membri Confederația Elenă a Profesioniștilor, meșteșugari și negustori 2 membri Confederația Naț. a Camerelor Elene de Comerț 3 membri Asociația Elenă a Întreprinderilor de Turism 2 membri Uniunea Elenă a Proprietarilor de Nave 1 membru Asociația Societăților Contractante 1 membru Federația Elenă a Antreprenorilor și Dezvoltatorilor în construcții</p> <p>Sindicate din sectorul privat și public -16: 10 membri Confederația Generală a Muncii 6 membri Adm. Sup. a Uniunilor Civile de Comerț Public</p> <p>Alți actori – 16: 2 membri Confederația Sindicatelor PanHellenice a Cooperativelor Agricole 2 membri Confederația Generală a Asociațiilor Agrare 1 membru Baroul General Coordonator al Avocaților 1 membru al Asociației Generale Medicale 1 membru al Uniunii Generale a Camerelor Hellenice Unite 1 membru al Camerei Tehnice 1 membru al Camerei Economice 1 membru al Camerei Geotehnice Elene 1 membru al Oficiului Protecției Consumatorilor 1 membru al Asociației Generale a Protecției Mediului 1 membru al Confed. Naționale a Persoanelor cu Handicap 2 membri ai Uniunii Naționale a Municipaliților 1 membru al Uniunii Centrale a Prefecturilor</p>

Modelul C – compoziția grupurilor nu este echilibrată numeric și structura grupurilor este diferită.

La CESE din Franța, membrii sunt grupați în cele trei mari domenii care intră în competența Consiliului – economic, social și de mediu, fără să existe o delimitare clară a celor două categorii mari – angajatori – angajați. Menționăm din nou prezența experților independenți, care sunt membri în cadrul fiecărui grup.

La CNEL, în Italia, de asemenea membrii sunt structurați conform celor două domenii de competență - economic și social, fără să existe o demarcație clară între angajatori și angajați. Cel de al treilea grup este format din experții independenți.

FRANȚA	ITALIA
<p>Grupul 1 – dialog economic și social –140 membri</p> <ul style="list-style-type: none"> - 69 reprezentanți ai salariaților - 27 reprezentanți ai întreprinderilor private industriale, comerciale și de service - 20 reprezentanți ai fermierilor și act. agricole - 10 reprezentanți ai artizanilor - 4 reprezentanți ai profesiunilor liberale - 10 experți independenți - personalități alese pentru experiența lor în domeniul economic, inclusiv din două companii publice și un reprezentant al activităților economice franceze în străinătate <p>Grupul 2 – coeziune socială și teritorială, viață asociativă – 60 membri</p> <ul style="list-style-type: none"> - 8 reprezentanți ai economiei reciproce, de cooperare și de susținere non-agricole - 4 de la case de ajutori reciproc, cooperative agricole de producție și prelucrare - 10 reprezentanți ai asociațiilor familiale - 8 reprezentanți ai asociațiilor și fundațiilor - 11 reprezentanți ai activităților economice și sociale a departamentelor de peste mări și regiunile, comunitățile de peste mări și Noua Caledonie; - 4 reprezentanți ai tinerilor și studenților; - 15 experți independenți - personalități alese pentru experiența lor în domeniul social, cultural, sportiv și științific, din sectorul locuințelor sociale sau în asistența persoanelor cu handicap sau pensionarilor <p>Grupul 3 – protecția naturii și mediului – 33 m.</p> <ul style="list-style-type: none"> - 18 reprezentanți ai asociațiilor și fundațiilor care activează în domeniul conservării naturii și a mediului - 15 experți independenți - personalități alese pentru expertiza lor în domeniul mediului și a dezvoltării durabile din care cel puțin trei conduc companii de top cu activitate semnificativă în aceste domenii 	<p>Grupul 1 – experți independenți – 12 membri 12 experți din domeniul juridic și social-economic, aleși datorită expertizei și activității recunoscute</p> <p>Grupul 2 - organizații economico-sociale – 99 membri 37 de membri ai celor mai reprezentative organizații ale angajatorilor publici și privați din Italia</p> <ul style="list-style-type: none"> - 5 reprezentanți din agricultură și pescuit - 14 reprezentanți ai industriei - 7 reprezentanți din comerț și turism - 8 reprezentanți din domeniul servicii (inclusiv, transport, credite și asigurări) - 1 repr. Institutul pentru Reconstrucție Industrială - 1 repr. Compania de Energie Italiană - 1 repr. Consultanța Adm., Fiscală și de Impozite <p>44 de membri ai celor mai reprezentative organizații sindicale de nivel național - angajați din agricultură, pescuit, industrie, comerț, artizanat, servicii, transport, credite, asigurări, administrație publică (incl. personal din serviciile publice și municipale), manageri publici și privați și pers. mediu (min. 5)</p> <p>18 membri reprezentând asociațiile de liber-profioniști</p> <ul style="list-style-type: none"> - 5 reprezentanți ai cultivatorilor direcți - 5 reprezentanți ai artizanilor - 4 reprezentanți a liber profesioniștilor 4 repr. ai cooperativelor de producție și consum <p>Grupul 3 – organizații sociale – 10 membri 10 reprezentanti ai asociațiilor de promovare socială și organizațiilor de voluntariat</p>

c. Modul de desemnare a membrilor în cadrul celor 6 Consilii Naționale

Pentru toate țările studiate, numărul membrilor și componența grupurilor, prezentate mai sus, sunt menționate în Legea de constituire care reglementează funcționarea instituției.

În majoritatea cazurilor, membri sunt nominalizați oficial de către una din instituțiile importante din stat – Presedenție, Guvern – Consiliul de Miniștri sau un minister, pe baza propunerilor primite din partea organizațiilor selectate să numească membri.

Selectarea organizațiilor se face pe baza unor criterii clare de vechime, experiență, acoperire teritorială, reprezentativitate și suport, criteriile prevăzute fie în legea de constituire a CES-ului fie în altă lege.

De asemenea, selecția și nominalizarea membrilor propuși de către organizații se face pe baza unor criterii clare – de expertiză, competență, pregătire, activitate anterioară.

Toate aceste criterii se aplică în mod egal tuturor organizațiilor și persoanelor propuse pentru a face parte din CES – nu există diferențe de tratament, indiferent de dimensiunea organizației.

În cazul CNEL din Italia, la fiecare re-înnoire a Consiliului, selecția tuturor organizațiilor și membrilor propuși se face pe baza unui proces public, care durează 9 luni.

În nici unul din cazurile studiate, nu sunt nominalizați și selectați ca membri în Consiliu salariați ai organizației – membri ai corpului de management sau administrativ, ci persoane implicate direct în activități din domeniul economic sau social pe care îl reprezintă.

Exemplul Greciei privind separarea interesului politic al organizației de cel privind reprezentarea domeniului/domeniilor economice și sociale este concludent – președinții organizațiilor nu sunt membri ai CES și nu votează, ci sunt constituiți într-un corp separat, de consultanță strategică a Consiliului. Asta, deoarece toate țările au adoptat **principiile** pe care s-a constituit și funcționează Consiliul Economic și Social European care consideră că:

Membrii sunt valoarea de bază a CESE, care dă glas unei imense categorii de interese existentă la nivelul societății. Ei reprezintă multiplele realități ale vieții și formează un impresionant corp de cunoaștere și experiență. Deoarece membrii combină activitatea în cadrul CESE cu munca și activitățile lor curente, ei au contact zi de zi cu oamenii pe care îi reprezintă și cu probleme cu care se confruntă aceștia.

CAPITOLUL IV

Analiza organizării și funcționării Consiliilor Economice și Sociale din cele șase țări europene

Structura și modul de funcționare al instituției

Consiliile Economice și Sociale sunt structurate pe mai multe niveluri de organizare.

Primul nivel, este acela al grupurilor de interese, al structurilor organizatorice și de lucru ale membrilor, reprezentanți ai societății civile.

Al doilea nivel este cel al structurii personalului tehnic, aflat în subordinea Președintelui și Secretarului General al instituției.

I. a. Structuri ale membrilor

La primul nivel distingem în primul rând **cele trei mari grupuri de reprezentanți ai societății civile**, reprezentând în general, angajatorii, anagajații – sindicatele și alți actori sau experți independenți.

La nivelul CESE, aceste grupuri desfășoară activități independente – dezbateri, consultări asupra documentelor propuse spre dezbateri CESE sau a unor probleme specifice cu care se confruntă organizații și membri ai grupului, organizare de evenimente etc.

La nivelul celor șase instituții naționale cercetate, nu am găsit referiri la activități similare, specifice doar unui grup.

Un alt mod de structurare al membrilor celor trei grupuri de reprezentanți ai societății civile din CESE îl reprezintă **categoriile**, reprezentând domenii de activitate economică și socială specifice sau tematici-preocupări comune. Fiecare membru al CESE optează pentru o singură categorie pe care vrea să o reprezinte.

Un mod similar de structurare, găsim la Consiliul Economic, Social și de Mediu din Franța, care are un număr mare de membri, astfel că aceștia se pot structura pe grupuri tematice, în funcție de domeniul de activitate și aria proprie de interes.

Dintre structurile efective de lucru ale membrilor, distingem pe cale general valabile:

- Adunarea Generală, sau Plenul – constituit din totalitatea membrilor Consiliului
- Președintele – numit de către instituția care face și nominalizarea oficială a celorlalți membri ai Consiliului, pe baza propunerilor organizațiilor membre ale consiliului; președintele este de obicei o personalitate recunoscută, cu un larg suport social, care are o experiență anterioară în coordonarea unor activități de facilitare a dialogului, cercetare, elaborare de acte normative, strategii, politici publice; de obicei reprezintă unul dintre cele trei grupuri.
- Vicepreședinții – sunt aleși pe baza propunerilor făcute de fiecare grup în parte și reprezintă unul din cele trei grupuri, astfel încât fiecare grup să fie reprezentat de președinte și de unul din vicepreședinți; există și situația când fiecare grup are câte un vicepreședinte, președintele trebuind să reprezinte Consiliul în general, cum este

modelul Greciei, sau situația când Consiliul are mai mulți vicepreședinți – 6, în cazul Franței;

- Biroul Executiv, sau Comisia Permanentă (Spania) – este format din președinte, vicepreședinți, secretarul general și un număr egal de membri, aleși din fiecare grup;
- Secțiunile sau Comisiile tematice permanente – sunt structurile efective de lucru ale Consiliului – de obicei stipulate în Legea de constituire și organizare - unde se studiază fiecare temă și se elaborează propunerile de avize și opinii sau alte documente care intră în aria de competențe ale secțiunii sau comisiei respective; Secțiunile / comisiile sunt formate din membri ai celor 3 grupuri, reprezentați în mod egal, selectați pentru expertiza în domeniile de competență respectivă; indiferent dacă în componența membrilor consiliului există sau nu experți independenți, la lucrările comisiilor participă întotdeauna astfel de experți și personal tehnic din partea Consiliului; Comisiile pot structura grupuri de lucru, însărcinate să studieze una din teme și să elaboreze propuneri de avize sau opinii, care sunt votate apoi de către membrii comisiei, înainte de a fi supuse plenului;
- Comisiile ad-hoc – pentru rezolvarea solicitărilor speciale sau examinarea unor probleme care depășesc competențele unei singure secțiuni sau comisii tematice permanente;
- Grupuri de lucru – desprinse din comisiile permanente pentru studierea unui proiect legislativ sau a unei probleme de complexitate mică sau medie;
- Observatoare - având ca obiectiv monitorizarea permanentă a unei arii tematice complexe și de larg interes;
- Comisii speciale cu caracter temporar – pentru studierea unor probleme complexe, care acoperă mai multe domenii socio-economice;
- Grupuri de reflecție (think-thank groups) — cu experți și invitați externi
- Consiliul Președinților (Grecia) – format din președinții organizațiilor reprezentate în Consiliu, având rol de consultanți strategici

STRUCTURIALE MEMBRILOR	BG	FR	GR	IT	NL	ES	CESE
Adunarea Generală	X	X	X	X	X	X	X
Președinte	X	X	X	X	X	X	X
Vicepreședinți	3	X	3	2	2	2	X
Consiliul Președinților			X				
Biroul Executiv	X	X	X	X	X	X	X
Secțiuni sau Comisii tematice		9		6		6	6
Comisiile ad-hoc	X	X	X	X	X	X	X
Grupuri de lucru		X	X	X	X	X	X

Observatoare			1	4			4
Comisii speciale cu caracter temporar/ Comisii consultative*		3	1	5	X	1	2*
Grupuri de reflecție		X		X	X		X

b. Atribuțiile Adunării Generale

Adunarea Generală are atribuții similare în toate țările analizate. AG exprimă voința Consiliului. Examinează și aprobă documentele pregătite în cadrul Biroului Executiv, al Secțiunilor sau Comisiilor de specialitate și dezbate alte probleme propuse spre examinare președintelui de către membrii Consiliului sau de alte instituții.

Repartizează temele de studiu către comisiile permanente, instituie Observatoare, Comisii speciale, comisii ad-hoc, decide dacă pentru dezbaterile unor teme sunt necesare și alte tipuri de activități. Dezbate și aprobă, în sesiuni speciale, Regulamentul de ordine și funcționare, Programul anual de activitate al Consiliului și bugetul propriu, precum și alte documente care intră în aria de competențe ale Consiliului – cum sunt, de exemplu, propunerea pentru bugetul național, analizele periodice asupra situației economice și politice a țării, analizele periodice asupra unor domenii specifice etc.

Adunarea Generală se întrunește, de regulă, o dată sau de două ori pe lună, după ședința Biroului Executiv, care poate avea loc în aceeași zi sau în altă zi, anterioară. Se pot convoca și ședințe extraordinare, în cazul în care există solicitări urgente sau se dezbate teme sau problematice speciale.

c. Tipuri de secțiuni sau comisii de specialitate

Inserăm mai jos un tabel cu secțiunile sau comisiile permanente de specialitate din Franța, Italia, Spania și Consiliul Economic și Social European. În celelalte țări nu există secțiuni sau comisii permanente, doar comisii ad-hoc.

FRANȚA	GRECIA	ITALIA	CESE
S. Muncă și ocuparea forței de muncă	C. Politică Economică, Competitivitatea	C. Economie și taxe	S. ECO – Uniune Economică și Monetară;
S. Economie și Finanțe	Sistemului de	C. Piața unică europ., dezvoltare regională și cooperare pt dezvoltare	Coeziune Economică și Socială
S. Agricultură, Pescuit și Alimentație	Producție	C. Relații industriale, angajare și securitate socială	S. INT - Piața unică, Producție și Consum
S. Educație, Cultură și Comunicare	C. Politici de Muncă și ale Sectoarelor de Producție	C. Sănătate, drepturile consumatorilor, afaceri sociale, educație și cultură	S. TEN – Transport, Energie, Infrastructură și Societ. Informatică
S. Afaceri Sociale și Sănătate	C. Informare	C. Agricultură și pescuit	S. SOC – Angajare, Afaceri Sociale și Cetățenie
S. Amenajarea durabilă a teritoriului	C. Rețele de Infrastruc-tură, Transport, Politici Energetice și Ambient	C. Politici sectoriale și mediu	S. NAT – Agricultură, Dezv. Rurală și Mediu
S. Mediu	C. Politici Sociale		S. REX–Relații Externe
S. Activități Economice	C. Politici Europene și Internaționale		
S. Afaceri Europene și Internaționale			

d. Tipuri de Observatoare, Delegații și Comisii speciale

FRANȚA	ITALIA	GRECIA	SPANIA	CESE
<ul style="list-style-type: none"> - Delegația pentru prospectare și evaluare a politicilor publice - Delegația pt. drepturile femeilor și egalitate - Delegația teritoriilor de peste mări 	<ul style="list-style-type: none"> - Comitetul pentru imigrație - Comitetul pentru reprezentativitate sindicală în sectorul serviciilor publice - Comitetul de punere în aplicare a Legii 15/4 mai 2009 privind calitatea serviciilor admin. publice centrale și locale "Observatorul socio-economic privind criminalitatea" "Observatorul pt. economia socială" "Observatorul pentru observarea federalismului fiscal și finanțelor publice" "Observatorul național al pieței prod. și serviciilor forestiere - Comitetul de coordonare al consultărilor pentru Mezzogiorno 	<ul style="list-style-type: none"> - Comisia pentru egalitatea de șanse - Observatorul pentru dezvoltare durabilă 	<ul style="list-style-type: none"> Comitetul pt. analiza situației socio-economice a femeii în Spania 	<ul style="list-style-type: none"> - SMO – Observatorul pentru Piața Unică - SDO – Observatorul pentru Dezvoltare Durabilă - LMO – Observatorul Piața Muncii -Comitetul Consultativ Europa 2020 - CCIM - Comisia Consultativă privind Schimbarea Industrială

e. Cum funcționează aceste structuri

Funcționarea acestor structuri este reglementată la nivelul fiecărei țări atât prin Legea care stabilește modul de organizare a Consiliului cât și prin Regulamentele de Funcționare.

În general, procedurile de lucru și relațiile dintre aceste structuri sunt similare, dar există și diferențe.

Procedura cea mai comună este următoarea:

Solicitarea venită din partea guvernului, parlamentului sau altor instituții – pentru avizarea unei legi, a unui decret, sau altui document de reglementare, sau ca temă de analiză asupra unei problematici, politici, plan de acțiune, propunere de buget – ajung la Biroul Executiv, prin intermediul Secretariatului General, care pregătește documentația și o înregistrează pe ordinea de zi a ședinței Biroului Executiv. BEX examinează cererea și o înscrie pe agenda Adunării Generale, în funcție de urgență sau programează o AG extraordinară.

Adunarea Generală decide asupra modului de rezolvare a solicitării, asupra atribuirii temei către o comisie tematică permanentă, sau a instituirii unei comisii ad-hoc sau speciale,

asupra nevoilor de suplimentare a informației dinspre instituția solicitantă și/ sau asupra necesității desfășurării unei alte activități consultative (cu experți sau mase mai largi), înaintea examinării temei într-o comisie tematică sau una specială.

Comisia tematică sau ad-hoc, delegată să elaboreze propunerea de aviz sau opinie poate decide dacă tema este examinată de plenul comisiei sau de un grup de lucru special. În general, comisia sau grupul de lucru sunt coordonate de un raportor, care răspunde de elaborarea avizului sau opiniei respective și coordonează munca celorlalți membri.

Este de remarcat un fapt valabil pentru toate instituțiile studiate și anume acela că, în toate comisiile sau grupurile de lucru participă experți specializați – fie că sunt experți externi, propuși / desemnați din partea fiecărui grup mare de membri, fie că sunt experți independenți care sunt membri de drept ai Consiliului și fac parte din grupul 3. La CESE, în Franța și Olanda, la lucrările comisiilor de lucru pot fi invitați, cu rol consultativ, și reprezentanți ai unor ONG-uri care sunt recunoscute pentru activitatea lor în domeniul respectiv. Unele organizații, cum sunt cele de mediu, au chiar reprezentanți permanenți în comisia de specialitate.

De asemenea, este de remarcat faptul că, în toate țările, la lucrările comisiei sau grupului de lucru participă și reprezentanți ai instituției care solicită avizul sau opinia, pentru a răspunde întrebărilor puse de membrii comisiei/ grupului sau de experți.

Dacă membri comisiei sau grupului de lucru au nevoie de informații suplimentare, pot solicita aceste informații prin intermediul Biroului Executiv sau Secretariatului General. În cazul Italiei și Greciei, raportorul sau șeful comisiei are dreptul de a solicita informații direct.

Propunerea de aviz sau opinie este prezentată de raportor Adunării generale, unde propunerea se dezbate și se aprobă (unanim sau cu majoritate de voturi) sau nu. Propunerea poate fi amendată, amendamentele sunt și ele dezbătute și votate și, după exprimarea voturilor finale de către membrii AG avizul sau opinia sunt redactate din nou, pentru a include toate amendamentele și pozițiile exprimate de membrii plenului și este apoi trimisă spre instituția care a solicitat avizul. În cazul în care nu se poate ajunge la un răspuns consensual și există opinii divergente susținute de mai mulți membri, acestea sunt consemnate în răspunsul oficial către instituția care a solicitat avizul.

Există și situația în care Adunarea Generală decide că propunerea de aviz sau opinie nu a fost suficient documentată și poate fie să re-trimită din nou tema spre analiză către comisia de specialitate, fie să decidă organizarea unor alte acțiuni care să permită consultarea unui număr mai mare de experți sau actori sociali interesați – audieri, think-thang groups, dezbateri etc.

În cazul Consiliului Economic și Social European și al Consiliului din Franța, comisiile de specialitate au și atribuția de a monitoriza răspunsul instituției care solicită avizul sau opinia Consiliului și rezultatele avizelor și opiniilor emise de Consiliu.

*** Este posibil ca acest lucru să fie valabil și pentru instituțiile similare, dar nu avem informații din sursele cercetate.

Olanda are un model puțin diferit de abordare a solicitărilor de aviz sau opinii, urmărind principiul valorii adăugate și pe cel al obiectivității avizelor sau opiniilor emise de Consiliu.

Detalii despre procedurile de lucru ale CESE și ale instituției similare din fiecare țară pot fi găsite în Fișele de studiu ale fiecărei țări.

CAPITOLUL V

Analiza organizării și funcționării Consiliilor Economice și Sociale din cele șase țări europene

Structura organizatorică internă (tehnică) a Consiliilor din cele șase țări

Ca și la capitolul Membri, nici la acest capitol nu putem lua ca punct de referință pentru studiul nostru comparat Consiliul Economic și Social European, care are nu numai un număr mare de membri ci și o structură tehnică și administrativă foarte bine dezvoltată, având mai mult de 120 de angajați. Date despre această structură se pot găsi în Fișa de studiu a acestei instituții.

De aceea, vom face o comparație doar între Consiliile naționale.

În general, toate CES-urile sunt conduse de Biroul Executiv, prezidat de Președinte, de vicepreședinți și de Secretarul general și administrate de un Secretariat General, care se află sub directa conducere a președintelui și Secretarului General.

Biroul executiv, în care sunt prezenți și membri ai Consiliului din toate cele 3 grupuri, se întrunește de la o dată până la de 8 ori pe lună, în funcție de țară. Se pot convoca și întâlniri speciale ale BEx.

Secretariatul General are în subordine mai multe Direcții de specialitate și Comisii, precum și Departamente și birouri tehnice. În unele cazuri, de exemplu Franța, Spania și Grecia, Președintele are în subordine directă un secretariat propriu și chiar un Departament de specialitate – cel de comunicare (Spania) sau cel de Relații Publice și Internaționale (Grecia).

Deși nu am avut la dispoziție date suficiente privind structura internă pentru toate instituțiile studiate, putem spune că există destul de multe deosebiri în modul de organizare al structurii tehnice, care depind atât de atribuțiile instituției, de cultura organizației cât și de numărul persoanelor angajate.

	BG	FR	GR	IT	NL	ES
Dir. Spec.	<i>lipsa date</i>	4	1		3	7
Com.	<i>lipsa date</i>	-	<i>lipsa date</i>	2	-	-
Dep. Tehn.	<i>lipsa date</i>	1	<i>lipsa date</i>	2	4	15
Bir. Tehn.	<i>lipsa date</i>	-	<i>lipsa date</i>	7	-	-
Angajați	<i>lipsa date</i>	230	23 (de verificat)	27 (de verificat)	110 (25 experți)	76 (12 experți)

Mai multe date despre structura tehnică puteți găsi în Fișa de studiu a fiecărei instituții, acolo unde am găsit date despre aceasta. Considerăm că ar fi interesant de studiat și modul în care se desfășoară activitatea zilnică și cum colaborează aceste structuri de specialitate și tehnice cu comisiile permanente, grupurile de lucru și alte structuri ale membrilor.

CAPITOLUL VI

Analiza organizării și funcționării Consiliilor Economice și Sociale din cele șase țări europene

Tematica abordată

Tematica abordată, atât la nivelul instituției europene, cât și al celor naționale este vastă. Aceste teme pot fi grupate pe câteva capitole mari:

a. Agricultură și Mediu – cu teme legate de politicile din domeniul producției agricole, forestiere, de pescuit și piscicultură, securitate alimentară, politici și strategii de protecția mediului și dezvoltare durabilă, administrarea deșeurilor, sănătatea animalelor, schimbări climatice;

b. Protecția consumatorilor – cu teme legate de întărirea drepturilor consumatorilor, relația dintre consumatori și serviciile financiare, consum și sărăcie, redresarea consumului, educația consumatorilor, consum sustenabil;

c. Economie – cu teme legate de politicile economice și monetare, piețe financiare, politica de taxe și impozite, dezvoltarea economiei și angajare, politici economice regionale și locale, planificarea teritoriului, politici urbane;

d. Energie și Transport – cu teme legate de producția energetică, în diferitele ei forme, energie regenerabilă, securitate energetică, reducția emisiilor de gaze, eficiență energetică și reducerea consumurilor de energie, informarea și educarea consumatorilor de energie și a populației; probleme legate de dezvoltarea transportului – terestră, aeriană, maritimă și căi ferate, mobilitate urbană, securitatea transporturilor; precum și probleme legate de rețelele mari de infrastructură;

e. Întreprinderi și Industrie – cu teme legate de politici industriale, politici de piață, competitivitate, servicii, întreprinderi mici și mijlocii, calificare profesională, legislație pentru companii, cercetare și inovație, protecția drepturilor intelectuale, piața internă și piața unică, auto-reglementare, schimbările industriale și efectele acestora;

f. Societatea informațională – cu teme legate de accesibilitatea la echipamente și la mediul Internet, informatizare și managementul informației, protecția copiilor, accesul persoanelor dezavantajate la educație și muncă prin noile tehnologii;

g. Societate – cu teme legate de educație inițială, superioară și formare profesională continuă, politici și sisteme de servicii sociale și de sănătate, muncă și securitatea muncii, securitate socială, relația dintre muncă și familie, cultură, turism și sport;

h. Relații internaționale – cu teme legate de relațiile cu massmedia și societate, relațiile cu alți actori, teritoriale, relațiile cu țările europene și țări din afara Europei.

Temele dezbătute în ultimii 5 ani de cele șase comitete au fost diverse, dar există și teme comune care apar pe agenda tuturor Consiliilor. Dintre acestea, le enumerăm pe cele mai importante:

- schimbările produse de aderarea la UE
- creșterea și stabilitatea economică
- competitivitate și susținerea dezvoltării durabile
- dezvoltarea durabilă a agriculturii
- dezvoltare regională
- energie
- infrastructură
- îmbunătățirea condițiilor de locuire și serviciilor în mediul urban și rural
- mediu
- educație
- consum și drepturile consumatorilor
- îmbunătățirea condițiilor de mediu la locul de muncă
- piața muncii - emigrare și imigrare
- politici adresate încurajării dezvoltării întreprinderilor mici și mijlocii
- servicii sociale
- asigurarea serviciilor medicale pentru toate mediile
- includerea persoanelor cu dizabilități sau dezavantajate
- politici adresate tinerilor și vârstnicilor
- dezvoltarea turismului
- dezvoltarea relațiilor externe

CAPITOLUL VII

Analiza organizării și funcționării Consiliilor Economice și Sociale din cele șase țări europene

Eficiența activității

Eficiența instituțiilor studiate este foarte greu de estimat, datorită atât complexității activităților pe care le desfășoară, diferențelor dintre aceste instituții, lipsei unei grile de criterii pe baza căreia să se facă evaluarea și, totodată lipsei de informații oficiale care au stat la îndemâna experților care au realizat acest studiu.

În evaluarea minimală pe care o regăsiți în fișele de studiu, au fost luate în considerare câteva elemente primare:

- a. în ce proporție propunerile de legislație, politici, planuri de acțiune și alte elaborate de guverne și parlamente în domeniile de competență ale Consiliului din țara respectivă sunt trimise spre avizare sau analiză CES-ului;
- b. care este procentul de răspunsuri din partea guvernului sau parlamentului relativ la avizele și opiniile elaborate de CES-uri, indiferent dacă răspunsul este unul de acceptare sau respingere – parțială sau totală - a propunerii;
- c. care este procentul de avize și opinii ale CES-ului acceptate și integrate în legislația, politicile, planurile de acțiune sau alte documente;

Inserăm mai jos un tabel cu datele sumare de care dispunem asupra acestor puncte:

	BG	FR	GR	IT	NL	ES	CESE
% documente trimise pt.avizare	<i>lipsa date</i>	<i>lipsa date</i>	>80%	<i>lipsa date</i>	<95%	<i>lipsa date</i>	-100%
% răspuns oficial	<i>lipsa date</i>	<i>lipsa date</i>	<i>lipsa date</i>	<95%	>90%	<i>lipsa date</i>	-100%
% avize/ opinii luate în considerare	<i>lipsa date</i>	<i>lipsa date</i>	>20%	<70%	<i>lipsa date</i>	<i>lipsa date</i>	<80%

Dincolo de aceste criterii minimale, din care cel de al treilea este destul de greu de evaluat fără o analiză exhaustivă a propunerilor conținute în avize și opinii și a răspunsurilor primite din partea instituțiilor statului, ar mai trebui luate în considerare și alte criterii, prin care să fie evaluată eficiența acestor instituții în

- încurajarea și dezvoltarea dialogului civic
- activitatea de mediere în vederea creării unui consens între membrii și organizațiile

reprezentate în Consiliu

- eficiența în activitatea de comunicare și informare
- eficiența în activitatea de analiză și cercetare

și multe alte aspecte din activitatea acestor instituții complexe.

Unele din aceste criterii ar putea fi următoarele:

- care este procentul propunerilor sau temelor pentru care membrii CES-urilor au instituții regionale sau locale, membrii organizației pe care o reprezintă și/sau alți actori interesați de tematica în dezbateră și care este procentul în care avizul sau opinia a fost elaborată doar pe baza consultării exclusive a membrilor Consiliului;
- care este procentul avizelor sau opiniilor pentru care membrii Consiliului au votat în consens – câte au fost votate în unanimitate, câte cu majoritate, câte nu au întrunit voturi suficiente, dacă au existat divergențe în problemele majore sau doar în cele de amănunt, etc.
- care este raportul între numărul de avize și opinii elaborate ca răspuns la cererea guvernului sau parlamentului și cele elaborate din inițiativă proprie;
- câte organizații, grupuri sociale și experți sau persoane au participat la audieri, dezbateri și alte evenimente de informare și consultare organizate de Comitet, dacă opiniile lor au fost analizate și integrate în avizele sau opiniile elaborate;
- câte din studiile și analizele elaborate au fost aduse la cunoștința tuturor actorilor sociali interesați și au fost supuse unei dezbateri cu acești actori – cu ce impact - sau au fost comunicate și dezbătute în întâlniri europene și cu ce impact;
- câte din studiile și analizele elaborate, de interes național sau de un interes mai larg, general sau sectorial au fost aduse la cunoștința CESE, prin intermediul reprezentanților țării, și, prin aceștia, au fost aduse la cunoștința altor instituții europene și cu ce impact
- câte instituții, organizații și persoane au accesat informațiile publicate pe site-urile CES-urilor sau au avut acces la publicațiile fizice;

Acestea considerăm că sunt o parte din criteriile care ar trebui luate în considerare în evaluarea eficienței activității CES-urilor, la o analiză ulterioară.

Din datele studiate în prezent, putem să ne facem o părere generală privind o tendință de creștere, general valabilă, a eficienței instituțiilor studiate, care rezultă atât din creșterea numărului de opinii, studii și analize, realizate la cerere sau din proprie inițiativă asupra unor probleme de interes național sau chiar european, creșterea numărului de publicații, de evenimente organizate și a prezenței în massmedia, la evenimente de nivel european și internațional – toate acestea reflectându-se și în creșterea atribuțiilor și importanței instituției.

CAPITOLUL VIII

Analiza organizării și funcționării Consiliilor Economice și Sociale din cele șase țări europene

Transparența instituției, modul în care comunică

Având ca misiune principală dezvoltarea și facilitarea dialogului social și civic și informarea tuturor actorilor sociali și a publicului larg, comunicarea este unul din aspectele foarte importante ale activității Consiliilor Economice și Sociale.

Instituțiile studiate utilizează diferite instrumente de comunicare publică, dintre care unul din cele mai importante sunt portalul (pagina web) propriu, buletine informative sau alte publicații proprii - fizice și online, comunicate de presă, informări către instituții, organizare de vizite ghidate, prezentări, conferințe, emisiuni de radio și televiziune.

Considerăm, ca și persoanele intervievate până în prezent, că CESE constituie un model în ceea ce privește comunicarea la nivel european, urmat îndeaproape de Italia, Franța și Spania, la nivel național.

Inserăm mai jos un tabel cu instrumentele de comunicare utilizate de CESE și cele șase Consilii naționale.

INSTRUMENTE DE COMUNICARE	BG	FR	GR	IT	NL	ES	CESE
Portal/ Pagină web	X	X	X	X	X	X	X
Publicare online avize elaborate		X	X	X	X	X	X
Publicare online opinii elaborate		X	X	X	X	X	X
Publicare online analize și studii elaborate	X	X	X	X	X	X	X
Publicare online rapoarte anuale CES				X	X	X	X
Publicare online rapoarte anuale / periodic situația economică și socială / alte teme		X	X	X	X	X	X
Buletin informativ /publicație online		X		X		X	X
Buletin informativ /publicație tipărită			X	X		X	X
Forum online, Facebook							X
Emisiuni radio / TV			X				X
Comunicate de presă	X	X	X	X	X	X	X
Informări către instituții		X	X	X	X	X	X
Organizare vizite / zile porți deschise		X		X	X	X	X
Organizare prezentări		X		X		X	X
Organizare conferințe	X	X	X	X	X	X	X

CAPITOLUL IX

Analiza organizării și funcționării Consiliilor Economice și Sociale din cele șase țări europene Alte activități

Dincolo de activitatea „ordinară”, de elaborare de avize și opinii, de elaborare de studii și analize asupra unor probleme specifice sau generale, activități care implică în principal doar participarea membrilor Consiliului și de colaborarea permanentă cu guvernul, parlamentul și alte instituții de nivel național care constituie partenerii de lucru pentru aceste activități, toate Consiliile Economice și Sociale studiate organizează și desfășoară și alte activități.

Paleta acestor activități este foarte diversă.

Dintre acestea, distingem în primul rând pe cele care sunt legate de activitatea de elaborare de avize, opinii, analize și studii – activitățile pe care CESE și o parte din Consiliile studiate le organizează pentru a putea beneficia de expertiza și aportul de cunoaștere al altor experți, instituții sau organizații.

Dintre aceste activități putem enumera:

- audieri, consultări, grupuri de reflecție (think-tank), vizite de lucru, dezbateri publice – organizate la sediul Consiliului, de regulă de către comisiile care au în studiu o temă care necesită consultarea și cu alți actori sociali;
- colaborarea, punctuală sau permanentă, cu universități, institute de cercetare, organizații care au o expertiză recunoscută într-un anumit domeniu de activitate – prin activități de consultare, organizarea de dezbateri, elaborarea în comun de studii și publicații;
- colaborarea cu structuri regionale și locale – similare cu Consiliul Economic și Social, acolo unde există astfel de structuri, și /sau cu alte structuri și organizații – organisme consultative ale provinciilor prin activități de consultare, mediere, organizare de prezentări, dezbateri, vizite de lucru, seminarii, conferințe în teritoriu;

O altă gamă de activități sunt:

- cele de tip administrativ
- cele de creare și administrare de resurse informaționale
- cele de monitorizare permanentă a unui domeniu socio-economic sau a unei problematici mai complexe
- activități de comunicare, conștientizare, de promovare adresate publicului larg sau unor categorii specifice de actori
- activități de colaborare cu instituții similare sau rețele de organizații etc.

Dintre acestea menționăm:

- activități de tip administrativ - SER, Olanda - monitorizarea Consiliilor (board-uri) comerciale și industriale – și CNEL Italia - coordonează diferite instituții create prin dispoziții legislative, pe lângă CNEL – Organismul Național de Coordonare pentru politicile de integrare a cetățenilor străini la nivel local, Consiliul Național pentru siguranța stradală, Observatorul Național al pieței de produse și servicii forestiere;
- activitățile de monitorizare a unui domeniu specific sau de structurare și încurajare a dialogului între diferiți actori sociali și instituții pe o temă de larg interes, se desfășoară în cadrul unor Observatoare sau Comisii speciale – CESE (6 Observatoare și 2 comisii speciale), OKE Grecia (Observator pentru Politicile de Dezvoltare Durabilă, Comisia pentru monitorizarea aplicării politicilor și legislației în domeniul egalității de șanse), CNEL Italia (Observatorul Național al pieței de produse și servicii forestiere), SER Olanda - încurajează consultarea dintre organizațiile reprezentând mediul de afaceri și cele reprezentând consumatorii, promovând tendințele benefice în afaceri;
- activități de creare și administrare de resurse informaționale – crearea unor biblioteci fizice și online semnificative, accesibile atât membrilor cât și publicului larg – CESE, CNEL Italia, CES Spania, CESE Franța; realizarea și administrarea de bănci de date, importante la nivel european sau național – CESE și CNEL Italia;
- derularea unor proiecte de finanțare – CES Spania, Proiectul TRESMED (3), finanțat prin EuropeAid pentru dezvoltarea instituțională a Consiliilor Economice și Sociale din țările terțe și a colaborării dintre CES-urile Europene și CES-urile din țările din afara Europei și OKE Grecia, în colaborare cu CNEL și CES ES – proiectul pentru crearea Rețelei CESLink
- elaborarea de cărți, publicații periodice, producerea unor emisiuni de televiziune – CESE a publicat o serie întreagă de cărți, în care a sintetizat studiile realizate în diferite domenii economice și sociale, publică un newsletter online - **EESC Info** tradus în 22 de limbi și realizează o emisiune TV online intitulată "Espresso with Anna Maria", CES Spania publică de asemenea cărți, realizează o revistă online – **CAUCES**, OKE Grecia are de asemenea o publicație periodică – online și fizică și a publicat trilogia "Climate Change", "Spatial Planning and Urban Design", "Protection of the Environment" în care a înregistrat toate problemele și aspectele legate de mediu și protecția mediului, CNEL Italia publică de asemenea, online, revista lunară **In evidenza**; toate instituțiile studiate își publică online și, în unele cazuri și în format tipărit, analizele și studiile realizate de membrii Consiliului;
- activități de comunicare, conștientizare, de promovare adresate publicului larg sau unor categorii specifice de actori - zile ale porților deschise, zile de comunicare tematică, seminarii, conferințe – sunt activități pe care le regăsim, în mai mare sau mai mică proporție, la toate instituțiile studiate; alte activități de acest tip, ca de exemplu Forum-uri (CESE, CES Spania, CNEL Italia, CESE Franța, campanii de conștientizare (CESE, SER Olanda) – se regăsesc în activitatea instituțiilor care au un istoric semnificativ;
- alte tipuri de activități – organizarea de cursuri în colaborare cu universități și organizarea unui concurs anual pentru cele mai bune studii și analize elaborate de studenți, profesori, cercetători sau grupuri de studiu – le-am găsit la CES Spania;
- colaborarea, punctuală sau permanentă (protocoale de colaborare), cu alte Consilii Economice și Sociale, din Europa sau din țări terțe, cu diferite rețele de organizații și

cu AICESIS – prin consultări reciproce, participarea la evenimentele organizate de aceste organizații, derularea de proiecte comune, organizarea de evenimente în comun;

Comparând activitățile diverse desfășurate de cele șapte instituții studiate, putem spune că CESE este un adevărat exemplu de prezență și activitate – atât instituția, în ansamblul ei cât și fiecare grup sau comisie organizează o multitudine de activități din cele enumerate mai sus.

Dintre Consiliile Economice și Sociale naționale, cele mai active sunt Franța, Spania, Italia și Olanda, pe ultimul loc plasându-se Bulgaria.

Mai multe detalii despre aceste activități complexe puteți afla din Fișele de studiu și vizitând portalul CESLink - <http://www.eesc.europa.eu/ceslink/08-en/presentation-ceslink-en.html>, de unde puteți accesa portalurile sau paginile de web ale tuturor CES-urilor din Europa.

